

Okrešelj v Savinjskih planinah.

Spisal Rudolf Badiura.

O, zlatih dni spomin
me vleče na planine,
po njih srce mi gine . . .
Gregorčič.

Nekaj let sem že poletavam skoro izključno v naše Savinjske alpe ali skozi Bistriško dolino nad Kamnikom ali skozi Belo, skozi Kokro in zopet zaporedoma skozi Bistrico. Res da mi je postala pot s kamniškega kolodvora proti Stahovici ne ravno več preveč kratkočasna, toda edinole ta pot. Kako mi včasih preseda, ko zagledam oni pravcati „kitajski zid“ kamniške smodnišnice in začujem šumenje nasproti šumečih „Nilovih kataraktov“ . . .

Vendar pa se nikakor ne naveličam vseh opevanih potov v te planine, temveč od dne do dne me le še bolj zanimajo. Vsakikrat jih pozdravljam srčneje te drage mi znanke in znanke, ki tako vabeče kličejo iz mestnega prahu in blata . . .

In marsikaterikrat, ko počivam tako kod na vzvišenem naročju Skute, Grintavca ali Ojstrice in uživam vso to krasoto večnolepih naših alp, me vpraša hudomušni moj tovariš: No, ali se jih še nisi nagledal? Ali ti ni nič žal, da sva se toliko potila? — —

Ne! Ni za kapljo znoja mi ni žal! — Čim dalj jih opazujem, tem krasnejše so te planine, čim bolj se jih učim spoznavati, tem dražje so mi. Kako ponosno se dvigajo tu zdrave, vseh spon proste prsi v tem čistem gorskem vzduhu, kako utriplje radostno srce v tej zlati prostosti, koliko sreče in bogastva sem si svest v tej čistosti, jasni svetlobi, veliki luči na divnih višavah savinjskih! . . .

Da le ni bila že utrujena božja narava, ko je položila svojo ustvarjajočo roko na to zadnje delo v alpah! Ji li mar niso še zadostovali nebrotni veličastni spomeniki, blesteči se v zlatih kronah in purpurnem škrlatu? Li ne pričajo dovolj mogočno vsi ti o njeni slavi in mogočnosti? Kaj še ni bila izčrpana njena bujna fantazija, ko je že iznašla toliko likov in čarobnosti? . . .

Ne še. — Zdi se mi, kot da je zbrala še zadnje, že pičlo preostalo gradivo. Grmadila pa ni več z isto spehanostjo, silo in močjo. Zbrala in prebirala je — štediti je morala že — a to je postavila in zgradila tem umneje, mnogo ličneje, in mu vdihnila vso nežnost in okrasila in obogatila z vso dobroto in milobo to zadnje svoje ljubljeno dete . . .

In kdo izmed poznavateljev Savinjskih alp, ki ne vzame na svoja pota le provianta in cepina,

ampak tudi oči in srce, se ne strinja z menoj, ko mu zakličem v spomin imena: Skuta, Ojstrica, Grintavec, Kočna, Planjava in . . . in . . . No kaj še? . . . Okrešelj. — —

Dragi čitatelj naj mi oprosti, če se ga nisem nameril danes povesti brez truda in potu na vse te omenjene vršace Savinjskih alp.

Poleg svojega tovariša namreč nerad jemljem s seboj v gore, še koga čigar zmožnosti ne poznam. Zato pa se i tu-le nekako bojim, da ne bi nosil kakih posledic dvomljivega užitka, če se mi kdo onih turistov, ki se tako krčevito drže principa: Gore od spodaj! obreže že kar na Škarjah, preden prideva na vrh Ojstrice, ali da dobi grinte, če ga le zvabim malo čez Kokrsko sedlo, ali da se mi od groznega apetita ne preobije že debele Štruce, preden se loti Skute ali narobe! Znali bi me kamenjati!

Naj torej ustrezem vsaj onim krotkejšim hribolazcem in odpočijem z njimi na Okrešlju.

Okrešelj, Okrešelj! Kako čudno me spreleti ko samo začujem to besedico. — Kot če začuješ, prijatelj, nakrat daljni, mehki, a tako v dušo segajoči odmev krasne simfonije . . . Prebude se mi in vstanejo sladki spomini. Še več; že se mi porajajo vroče želje po njegovi zlati grudi! . . .

Kako li tudi ne? Kako zvedavo in nenasitljivo so mi zrle vsekdar oči tvojo rajsko lepoto in veličastnost tvoje okolice, a niso se utrudile, niso se mogle načuditi! Koliko veselih vriskov je že vzkipelo iz srečnih prsi „planine proste prostih sinov“ in odmevajoč pozdravljalo ta tvoj sveti kraj! — Koliko bolnih duš je že pozabilo tu svojega gorja, pač pa našlo v tej milobi, tihi samoti i svoj mir in svojo uteho . . .

Tu res ni kraj, kjer bi bilo prostora za žalost in skrb, tu je veselja dom, kraj sreče in svobode! —

Mala idilična planinica je ta Okrešelj, v najkрасnejšem gorskem kotlu Savinjskih planin. Onstran Kamniškega sedla leži, tik pod strmimi stenami štajerske Rinke, kjer si podajajo bratske roke Štajerska, Kranjska in Korotan. Je nekak podaljšek, ali bolje rečeno, gornja etaža slavnoznane Logarske doline, ki se da prav lepo primerjati z divje-romantično dolino pod Triglavom, zvano „Vrata“, a jo, bi rekel, v nekaterih ozirih celo presega v naravnih lepotah.

Naravno je odprt Okrešelj v omenjeno Logarsko dolino in zahodno skozi Savinjsko sedlo. Vendar

pa se ti zdi, kakor da je popolnoma zaprt, kajti kroginkrog oklepa ta gorski biser masiven skalnat zid, na katerem čuvajo in dvigajo svoje ponosne glave savinjski velikani.

Z juga moli fantastično v paralelnih skladih nagrmadeni krn že omenjene štajerske Rinke (2276 m), levo poleg nje se vzpenja v širokem loku pod oblake razorana Brana (2247 m) nad Kamniškim sedlom, čez katerega se prevali le-sem navzdol varna, umetno, naravnost krasno izvršena pot. — Najponosneje, bi rekel, kaže svoje gole, vsem vihram kljubujoče, nepremagljive grudi rdečkasto, modro in rjavkasto lisasta Planjava ali Baba (2392 m), koj levo nad Kamniškim sedlom. Dičijo jo tudi prav mnogi beli, večni snegovi, meli in provodi pod drzno štrlečimi griči

Iz nje klije in žije mlado, nežno življenje, nebroj bujnih, razkošno posejanih planinskih rožic, rdečih, rumenih, modrih in belih... Ah koliko prelestnih barv! Koliko milobe je v njih, kako opojen je njih duhteči vonj... Lahki metuljčki plavajo od cvetja do cvetja in v sinje nebo se zibljejo milodoneče melodije gorskih pevcev. Vsa priroda svečano poveličuje svojega Stvarnika, čigar svetli prestol čuti visoko gori nad belimi oblački... Le ti, človek, ti krona vsega stvarstva, ti nimaš tu nobene besede?...

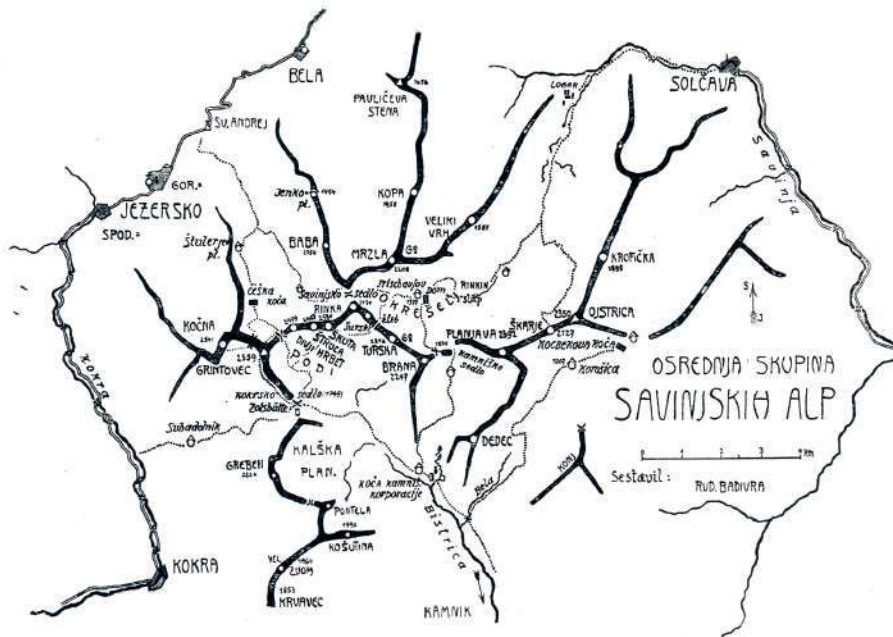
Da, ti stojiš tu nem in prevzet; kajti nikdar in nikjer ne občutiš globokeje nad vsem stvarstvom vzvišenega bitja in poklica, da si človek!...

Dolgo vrsto stoletij in stoletij je bil zaprt in neznan Okrešelj, kakor še tudi dandanes marsikomu. Tako blizu, v naši domovini, je bil, a vendar se je tako pozno našel!

Kakor drugod po planinskih krajih, tako se je tudi tukaj najprvi naselil pastir s svojo čredo, in postavil borno kočjo. No, danes sta tam že dve.

Tema se je pridružila že l. 1879. „Schutzhütte Okrešelj“ celjske sekcije nemško-avstrijskega planinskega društva, ki pa ni imelo sreče na tej naši slovenski posesti. Lansko zimo namreč je pribučal plaz in jo podrl.

Najnovejšo stavbo, krasni „Frischaufov dom“ je dogradila letos gornjegrajska podružnica Slovenskega planinskega društva. Prostor

in naravnimi stebri. Za njenim hrbtom spoznaš tako ostrorobato piramido Ojstrice (2450 m).

Tej celi proti Kranjski obrnjeni progji je obrnjena nasproti s severa skupina Mrzle gore, tudi Mrzlice (2208 m), katere kolosi, strme peči, grde čeri in obrušene poše se vzpenjajo skoro naravnost nad teboj. Malo je tako razkritih gor kot le-ta.

Lepo kontrastno se razteza pod to nemo, a grozečo materijo sivobojen gozdnat pas v polkrogu, ki ti pa zapira, koder je najgostejši, pogled v Logarjevo dolino in se naslanja — tako se ti zdi — na lepo oddaljeno ozadje gore Krofičke (2035 m).

Kako bujno šepečejo in vrše v lahkem zefirju ti vršički visokih hoi in smrek s svetlozelenimi mecesni, in pod njimi se plazi pritlikavo cvetje!

Sredi krasnega tega okvira pa počiva svetlozelena livada, gorska planinica. Počiva? — O ne.

in les za nje gradnjo ji je blagovolil odstopiti naš prevzvišeni knezoškof ljubljanski.

Stoji na preglednem, malo vzvišenem prostoru, na malem gričku, vsled česar je tudi zavarovana proti eventuelni ponavljajoči se igri in šali gorskih gigantov. Otvorjena je bila slovesno letos avgusta meseca.

O tej priliki ne bi rad prezrl, da opomnim prijatelje prirode, katerim je morda še manj znan ta kotic, na vevlačno postojanko in mesto, ki ga zavzema v turistovskem oziru. Kar je znano Velo polje v triglavski skupini, to je Okrešelj v Savinjskih alpah. Okrešelj je prijetno bivališče, znamenito križišče in kaj primerno izhodišče za gorske izlete, ker veže Logarsko dolino - Savinsko dolino z Bistrico nad Kamnikom, vodi skozi Savinjsko sedlo na Jezersko in spaja deloma Kokro čez Kokrsko sedlo.

Izletnike iz Kranjske zanima posebno dvoje potov, in sicer čez Kamniško sedlo ali pa skozi sloviti Turski žleb.

Prva pot je že znana, posebno odkar obstoji na Kamniškem sedlu kočja Slovenskega planinskega društva. — Po novi, zložno speljani jahalni stezi kneza Windischgrätza ali po stari krajši prideš v poldrugi uri do pastirske kočje pod sedlom. Odtod imaš na vrh sedla le še dobro uro in ravno toliko navzdol na Okrešelj.

Pot s sedla s krasnim razgledom po romantični Logarski dolini je korenito popravljen, deloma nanovo nadelan, širok in obvarovan na bolj eksponiranih krajih s klini in z žico, je popolnoma varen za treznega turista.

Kaj interesanten šele pa je umetno izdelani pot skozi Turski žleb, ki zahteva z Okrešlja eno in tričetrt ure hoda. Popravilo in večinoma nanovo ga je dalo izdelati Slovensko planinsko društvo.

Sprva vodi čez Okrešljevo planoto proti Savinskemu sedlu. Skoro direktno pod Turskim žlebom pa se odcepi od slednjega in se vije v mnogih zložnih serpentinah do močnega, večnega snežišča. Odtod bi neizurjen turist prišel le težko dalje po tako strmem snegu. Pa čemu tudi, ker sedaj tega ni več potreba.

Sedanji v živo Rinkino skalo vsekani pot te pelje varno nad robom snega po železnih močnih in gostih klinih od stopnje do stopnje, poprijemlješ pa se ob žičnato vrvi.

Pot skozi Turski žleb je dosedaj najzanimivejši v naših alpah. To je vse kaj drugega, kot oni del poti iz Vrat na Triglav čez „Prag“. Osvobodivši se skal prideš na malo prodovje, čez katerega te povede pot do naravnih vrat in vrh žleba že uživaš krasen dalekosežen razgled. — Odtod pa stopiš še lahko na Skuto (eno in pol ure samo), odkoder imaš najlepši razgled s Savinjskih alp.

Hrepeneči duši.

Zložil Anton Medved.

Ne plakaj in ne smeji se in ne kolni
usode neizpolnjenih želj!
Dovoljne sreče zemlja ti ne da,
naj tudi vsako željo ti izpolni.

Potopi se v učenih bukev morje,
pretehtaj slavnih mož izreke stokrat,
prido tajno motri dan za dnem —

Čim dalje se od brega voziš v čolni,
tem večja se odpira plan morja.
Mej svojih hrepenenja ne pozna,
iz želje rode se želje duši bolni.

Pred tabo le razširi se obzorje,
in ti dosežeš kakor stari Sokrat
samo spoznanje: vem, da nič ne vem.

Življenja luči.

Zložil Anton Medved.

Oživljenja vekovita luč,
skopa enim, drugim radodarna,
vešča zdaj si, zdaj vodnica varna.

Komurkoli v roke tišči ključ
do bogastva, lestvico do slave,
vstopnico do slavnostne zabave!

Meni treba ni nobenega
drugega daru od tebe:
daj miru mi zaželenega,
daj mi sladko vero v sebe!

